

Pitkäaikaisesti sairaiden hoitoon sitoutuminen

Helvi Kyngäs
THT, Professori
Oulun yliopisto, hoitotieteen ja
terveyshallinnon laitos

H.Kyngäs 2006

Hoitoon sitoutuminen

- Ongelmat hoitoon sitoutumisessa pitkäaikaisesti sairailta ≈ noin 50 % on hoitoonsa sitoutuneita
- Miksi pitäisi sitoutua hoitoon?
- Miksi ei sitouduta hoitoon?

H.Kyngäs 2006

Hoitoon sitoutuminen

- compliance
- adherence
- therapeutic alliance
- cooperation

...jatkuu...

H.Kyngäs 2006

Hoitoon sitoutuminen

- hoitomyöntyvyys
- hoitomyötäys
- hoitokuuliaisuus
- hoitoon sitoutuminen

H.Kyngäs 2006

Hoitoon sitoutuminen on potilaan vastuullista ja aktiivista itsensä hoitamista terveydentilan edellyttämällä tavalla yhteistyössä terveydenhuoltohenkilöstön kanssa

H.Kyngäs 2006

Hoitoon sitoutumisen tutkiminen

- Tutkittu paljon eri tieteiden näkökulmasta
- Suurimpana mielenkiinnon kohteena on ollut lääkehoitoon sitoutuminen

...jatkuu...

H.Kyngäs 2006

Hoitoon sitoutumisen tutkiminen

Tulosten vertaamisen ongelmat:

- erilaiset määritelmät
- erilaiset arviointimenetelmät
- Esim. lääkehoitoon sitoutuminen
- nivelreumaa sairastavat 40-60 %
- elinsiirto potilaat 57-85 %
- astmaa sairastavat 17-90 %

H.Kyngäs 2006

Hoitoon sitoutumisen arvioiminen

- **kuka arvioi?**
- 1. **suorat menetelmät**
- fysiologiset mittaukset (esim. verikokeet, RR)
- tablettien laskenta
- à 'tavoitellaan' objektiivista arviota

...jatkuu...

H.Kyngäs 2006

Hoitoon sitoutumisen arvioiminen

- 2. **epäsuorat menetelmät**
- kyselylomake
- haastattelu
- havainnointi
- à pidetään subjektiivisena arviona

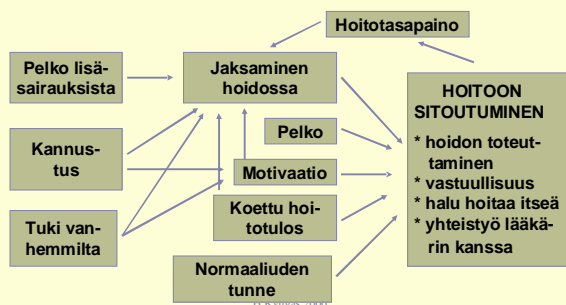
H.Kyngäs 2006

Mittari hoitoon sitoutumisen arvioimiseksi

- **Taustatietokysymykset**
- **Hoitoon sitoutumista mittaavat kysymykset**
- **Ennustavia tekijöitä mittaavat kysymykset**
- **Noin 15 vuoden työ, useat testaukset ja validiteetin ja reliabiliteetin arvioinnit**

H.Kyngäs 2006

Hoitoon sitoutumista selittävät tekijät

H.Kyngäs 2006

Pitkäaikaisesti sairaiden nuorten hoitoon sitoutuminen

- 13-17 - vuotiaat nuoret
- kyselylomake
- KELA:n rekisteri
- 1200 nuorta diagnoosilla astma, diabetes, epilepsia, nivelreuma
- astma N = 4710
- diabetes N = 1754
- epilepsia N = 1732
- nivelreuma N = 475
- systemaattinen satunnaisotanta, tasainen kiintiöinti (300/ryhmä)
- vastausprosentti 88 (1061)

H.Kyngäs 2006

Tutkittavien taustatiedot

Taustatiedot

	n	%
Sukupuoli		
•Tyttö	534	50
•Poika	527	50
Ikä		
•13-14 vuotta	440	41
•15 vuotta	234	22
•16-17 vuotta	387	37
Taudinkesto		
•Alle 3 vuotta	226	22
•3-6 vuotta	322	30
•Yli 6 vuotta	513	48

Tutkittavien taustatiedot

Liikunta

• Viikottain	353	33
• Harv. kuin viikot.	609	58
• Ei koskaan	99	9

Tupakointi

• Säännöllisesti	318	30
• Satunnaisesti	174	16
• Ei koskaan	569	54

Alkoholin käyttö

• Joka viikko	190	18
• Harvemmin	345	33
• Ei koskaan	526	49

H.Kyngäs 2006

Hoitoon sitoutumista selittävät tekijät

- Hyvä hoitomotivaatio (49 %)
- Vahva normaaliuden tunne (56 %)
- Positiiviset hoidon tulokset (57 %)
- Jaksaminen (41 %)
- Tuki vanhemmilta (52 %)
- Tuki lääkäriltä (43 %)
- Tuki hoitajilta (45 %)
- Sairaus uhka fyysiselle hyvinvoinnille (76 %)
- Pelko komplikaatioista (74 %)
- Pelko akuuteista ongelmista (74 %)

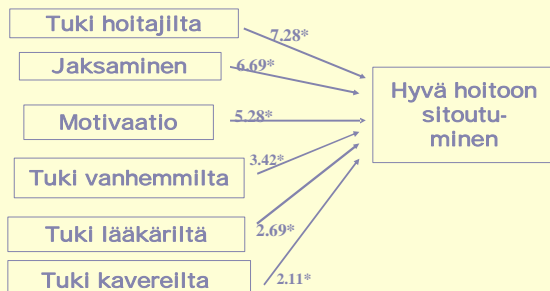
H.Kyngäs 2006

Pitkäaikaisesti sairaiden nuorten hoitoon sitoutuminen

Sairaus	Hoitoon sitoutumisen aste							
	Hyvä n	%	Kohtal. n	%	Huono n	%	Yhteensä n	%
Astma	112	42	110	41	44	17	266	100
Epilepsia	52	24	100	43	80	33	232	100
Diabetes	54	19	215	75	20	6	289	100
Nivelreuma	30	11	208	76	36	13	274	100
Yhteensä	248	23	633	60	180	17	1061	100

H.Kyngäs 2006

Pitkäaikaisesti sairaiden nuorten hoitoon sitoutumista ennustavat tekijät

H.Kyngäs 2006

* Odds ratio